

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13827100>

TA'LIM TIZIMIDA MEDIATA'LIMNING O'RNI

Asqarxo'jaeva Movluda Saidmuxammadzokir qizi

Toshkent shaxridagi Puchon universiteti rektor maslaxatchisi.

Annotatsiya: Ushbu maqola mediata'limning zamonaviy ta'lim tizimidagi o'rnini tahlil qiladi. Mediata'lim axborot va kommunikatsiya texnologiyalari tez rivojlanayotgan davrda ta'lim jarayonining ajralmas qismiga aylanmoqda. Maqolada media savodxonligini oshirish, tanqidiy fikrlashni rivojlantirish, ijodiy salohiyatni yuksaltirish va axborot madaniyatini shakllantirish kabi mediata'limning asosiy yo'nalishlari ko'rib chiqilgan. Mediata'lim orqali o'quvchilar OAVni tahlil qilish, feyk yangiliklarni aniqlash va ijodiy mahsulot yaratishga o'rgatiladi. Shu bilan birga, mediata'limning ta'lim jarayonida global va milliy miqyosda qanday ahamiyat kasb etishi va kelajakdagi o'rni haqida fikr yuritiladi.

Kalit so'zlar: Mediata'lim, media savodxonligi, axborot madaniyati, tanqidiy fikrlash, ijodiy salohiyat, ta'lim texnologiyalari, OAV, feyk yangiliklar.

Kirish. Hozirgi globallashtirilgan dunyoda axborot oqimlari juda tez o'sib bormoqda va zamonaviy ta'lim tizimiga ham bevosita ta'sir qilmoqda. Axborot va kommunikatsiya texnologiyalarining bu tezkor rivoji media bilan bog'liq o'quv dasturlarining ahamiyatini oshirdi. Mediata'lim ta'limning muhim qismi sifatida qaralib, talabalarni media muhitida to'g'ri harakat qilish, media kontentni tushunish, tanqidiy yondashuvni shakllantirish va axborot oqimlarini to'g'ri boshqarishga o'rgatadi.

Mediata'lim tushunchasi. Mediata'lim insonlarni media bilan bog'liq axborotlarni qabul qilish, tahlil qilish va to'g'ri ishlov berish malakalarini rivojlantirishga qaratilgan. Ushbu yo'nalish o'quvchilarga ommaviy axborot vositalarini tahlil qilishni, ularning ta'sirini tushunishni va media vositalari orqali o'z g'oyalarini ifodalashni o'rgatadi.

Mediata'lim nafaqat o'quvchilarning texnik bilimlarini oshiradi, balki ular orqali media mahsulotlarni qanday qilib to'g'ri baholashni, manipulyatsiya usullarini aniqlashni ham o'rgatadi. Bunda o'quvchilarga tanqidiy fikrlashni rivojlantirish muhim rol o'ynaydi.

Mediata'lim bir necha muhim yo'nalishlarda ta'lim tizimiga hissa qo'shadi:

1. Media savodxonligi

Axborot oqimining tez o'zgarishi sharoitida media savodxonligi zaruratga aylanmoqda. O'quvchilarning media mahsulotlarini tushunish, ularni mantiqan tahlil qilish, haqiqat va yolg'onni ajratish qobiliyatlari mediata'lim orqali rivojlantiriladi. Bu orqali feyk yangiliklarni aniqlash ko'nikmasi ham oshiriladi.

2. Tanqidiy fikrlash

Mediata'lim tanqidiy fikrlashni rivojlantirishda muhim vosita bo'lib xizmat qiladi. O'quvchilar media mahsulotlarini tahlil qilish orqali ulardagi manipulyatsiya usullarini o'rganadilar va o'z fikrlarini shakllantirishda aniqroq qarorlar qabul qiladilar. Mediata'lim ularni axborot oqimlarida mustaqil va mantiqiy fikrlashga undaydi.

3. Ijodiy salohiyat

Mediata'lim faqat axborotni qabul qilish va tahlil qilish bilan cheklanmay, o'quvchilarni o'z media mahsulotlarini yaratishga ham rag'batlantiradi. O'quvchilar video, blog, ijtimoiy tarmoq postlari kabi ijodiy media mahsulotlarni yaratishda yangi texnologiyalardan foydalanishni o'rganadilar. Bu esa ularning ijodiy salohiyatini oshiradi.

4. Axborot madaniyati

Mediata'lim nafaqat texnologiyalarni to'g'ri foydalanishni o'rgatadi, balki axborot madaniyatini ham shakllantiradi. O'quvchilar internet va media muhitidagi axloq qoidalari, shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish, axborot xavfsizligi kabi masalalar bilan tanishib, zamonaviy jamiyatda mas'uliyatli bo'lishni o'rganadilar.

Mediata'lim ta'lim tizimida quyidagi muhim jihatlar bilan ajralib turadi:

a. Zamonaviy ta'lim texnologiyalarining integratsiyasi

Mediata'lim axborot texnologiyalari bilan chambarchas bog'liq. Shunday ekan, zamonaviy ta'lim platformalari, masofaviy o'quv tizimlari, simulyatsiyalar va virtual ta'lim kabi yangi texnologiyalar mediata'limning ajralmas qismi hisoblanadi. Bu ta'lim jarayonini yanada interaktiv va samarali qilish imkonini beradi.

b. Ijtimoiy tarmoqlar va internet madaniyati

Mediata'lim o'quvchilarni internet va ijtimoiy tarmoqlarda xavfsiz, madaniyatli va mas'uliyatli bo'lishga o'rgatadi. Ular ijtimoiy tarmoqlarda axborot almashish, shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish va virtual dunyoda o'z brendini shakllantirish qobiliyatlarini egallaydilar.

c. Tanqidiy yondashuv va ko'p qirrali fikrlash

Mediata'lim o'quvchilarning muhim voqea-hodisalar va axborot oqimlariga tanqidiy yondashish qobiliyatini rivojlantiradi. Bu ularga OAV orqali tarqatilayotgan axborotni tahlil qilish va xolis baholash imkonini beradi.

4. Mediata'limning kelajagi

Kelajakda mediata'limning ahamiyati yanada ortib boradi. Digital texnologiyalar va sun'iy intellektning rivojlanishi natijasida media vositalaridan foydalanish imkoniyatlari kengayib, yangi formatdagi mediata'lim platformalari va vositalari yuzaga keladi. Mediata'lim orqali kelajak avlod media muhiti va axborot oqimlarida muvaffaqiyatli harakat qilishga tayyorlanadi.

Xulosa: Mediata'lim bugungi ta'lim tizimida talabalarni media kontentni to'g'ri tahlil qilish, axborot texnologiyalaridan oqilona foydalanish va ijodiy yondashuvni rivojlantirishga o'rgatadigan muhim yo'nalishdir. U tanqidiy fikrlash, ijodiy salohiyat va axborot madaniyatini shakllantirish orqali o'quvchilarga media muhitida muvaffaqiyatli harakat qilish imkonini beradi. Shu bilan birga, ta'lim tizimi uchun zamonaviy texnologiyalarni integratsiyalash orqali yanada samarali o'quv jarayonini ta'minlaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Khasanovich G. L. POSSIBILITIES OF THE INFOCOMMUNICATION BASE IN TEACHING ON DIFFERENTIATED EDUCATIONAL PROGRAMS IN PROFESSIONAL EDUCATIONAL INSTITUTIONS //Berlin Studies Transnational Journal of Science and Humanities. – 2022. – Т. 2. – №. 1.5 Pedagogical sciences.

2. Гаффаров Л. Х. и др. Малака Ошириш Таълим Тизимида Ислоҳотлар: Инновацион Ғоялар //IJTIMOIY FANLARDA INNOVASIYA ONLAYN ILMIY JURNALI. – 2021. – Т. 1. – №. 5. – С. 43-49.

3. Gaffarov L. X. et al. VR TEXNOLOGIYALAR VA UNI TA'LIM TIZIMIDAGI O'RNINI //SCHOLAR. – 2024. – Т. 2. – №. 3. – С. 101-106.

4. Gaffarov L. X. et al. TALABALAR DAVOMATINI NAZORAT QILUVCHI MOBIL ILOVA ISHLAB CHIQISH TEXNOLOGIYASI //Educational Research in Universal Sciences. – 2024. – Т. 3. – №. 3. – С. 251-254.

5. Gaffarov L. X. et al. VR TEXNOLOGIYALAR VA UNI TA'LIM TIZIMIDAGI O'RNINI //SCHOLAR. – 2024. – Т. 2. – №. 3. – С. 101-106.